

Debat Septemberverklaring

Vlaams Parlement – 28 september 2016

Tussenkost Bart Somers

Fractievoorzitter Open Vld

Enkel uitgesproken versie telt

Geachte leden van de regering,

Beste collega's,

We leven in onzekere, woelige tijden. Autoritaire regimes in Rusland en Turkije, barbarij in het Midden-Oosten. De terreurdreiging. De beelden van vluchtelingen. De sputterende Europese Unie. Brexit. De vele ontslagen van de laatste weken. Dit alles maakt mensen bezorgd en onzeker. Ze zoeken houvast, veiligheid, zekerheid. Angst en achterdocht loeren om de hoek.

De taak - de essentiële taak van politici bestaat erin hierop een consistent antwoord te bieden. Welke weg gaan we op als samenleving ? Tijdens het debat van vandaag en ook de voorbije weken en maanden kan je grosso modo drie mogelijke alternatieven bespeuren. Vooreerst zijn er de populisten en de extremistische partijen. Zij willen garen spinnen uit een klimaat van angst. Ze doen alles om tegenstellingen op de spits te drijven, mensen tegen elkaar op te zetten en de angst, het wantrouwen te voeden en conflicten aan te moedigen. Hun strategie is nefast en leidt op het einde van de rit tot een nederlaag voor iedereen, op de eerste plaats een nederlaag voor elke vorm van humanisme.

Anderen plooiën terug, willen de boze wereld buitensluiten, houden vast aan het verleden en verzetten zich tegen alle veranderingen die ze steeds als een bedreiging zien. De toekomst is voor hen op de eerste plaats een gevaar en krampachtig proberen ze die af te wenden. Ze houden vast aan de wereld van

gisteren terwijl die al lang niet meer bestaat. Het is een houding die leidt tot regressie, afkalving van welvaart.

Er is ook een derde houding mogelijk. De enige juiste, de enige die perspectief biedt. Een verantwoordelijke houding van politici die mensen houvast bieden in moeilijke tijden. Een open houding, met de blik op de toekomst. Zulke politici bieden perspectief, zien in de veranderende tijden kansen en grijpen ze. Ze spreken hun vertrouwen uit in onze samenleving, in de kracht van onze waarden en in de kracht van onze burgers.

Steeds meer wordt dit een fundamentele nieuwe breuklijn in onze samenleving: de open versus de gesloten samenleving. Hoop versus angst. Kiezen voor de toekomst of vastklampen aan de wereld van gisteren. Mijn fractie kiest resoluut voor het eerste. Een keuze van vertrouwen in mensen, in de kracht van de vrijheid.

Daarom zijn we tevreden met de beleidsverklaring van de minister-president en van de Vlaamse regering. Ze verloor zich niet in een reeks onsamenhangende voorstellen. Die hebben we de voorbije weken al genoeg gehad. In alle richtingen. Met een gemiddelde levensduur van amper één dag. Een kakofonie die de onzekerheid alleen maar groter maakte. Zeker niet van aard om mensen opnieuw vertrouwen te geven.

Met de beleidsverklaring doet de Vlaamse Regering dat wel. Doet ze wat mensen van een overheid verwachten. De Minister-President kwam met een visie, een duidelijk weg. Geen loutere opsomming. Geen saaie catalogus. Maar een beleid dat richting geeft, houvast en perspectief biedt. Het is het enige juiste antwoord dat we kunnen geven in deze woelige tijden.

Voor ons zijn drie fundamentele keuzen essentieel. Drie keuzen die we terugvinden in de regeerverklaring. Drie liberale basislijnen. Drie keer een keuze voor een open samenleving.

In de eerste plaats kiest de regering voor een goed draaiende economie. Ze beseft dat je geen sociaal paradijs bouwt op een economisch kerkhof.

Vlaamse bedrijven en ondernemers kunnen rekenen op een regering die hen ondersteunt. zeker nu de economische groei wat ter plaatse blijft trappelen is dat cruciaal. Er komen nieuwe lastenverlagingen. Voor bedrijven die investeren en willen groeien. Voor werkgevers die mensen aanwerven die het moeilijk hebben op de arbeidsmarkt. Subsidies voor KMO's die internationaliseren en exporteren. Extra steun voor bedrijven die innoveren. Kortom: een reeks van maatregelen die onze economie versterken, zorgen voor meer jobs en zo voor meer welvaart.

Even belangrijk voor onze economie zijn de investeringen in een betere weginfrastructuur. Voor auto's, maar ook voor fietsers. De logistieke draaischijf die we zijn, dreigt door de vele files stil te vallen. Met nefaste gevolgen voor onze economie.

Maar we doen meer. We investeren niet alleen in onze economie, maar ook in mensen. De tweede beleidslijn: mensen sterker maken. Niemand achterlaten. Het was ook een duidelijke lijn in de beleidsverklaring. Terecht. Om het met dezelfde gekende boutade te zeggen: je bouwt ook geen economisch paradijs op een sociaal kerkhof.

Welzijn, onderwijs, wonen, cultuur en jeugd... In al deze sectoren wordt het komende jaar extra geld geïnvesteerd. Voor extra plaatsen. In de kinderopvang. In de woon- en zorgcentra. Op de sociale huurmarkt. In de scholen. Bij de

jeugdverenigingen. Zij krijgen opnieuw zuurstof. Financiële ademruimte, die hen toelaat mensen te helpen en jongeren kansen te geven.

We investeren niet alleen door extra geld te geven. We doen dat ook door te hervormen. Hervormingen die mensen meer kansen geven. In welzijn, bijvoorbeeld, door te kiezen voor een nieuwe financiering. Een persoonsvolgende financiering die mensen met een zorgnood, de vrijheid geeft om die zorg zelf te kiezen. In de nieuwe kinderbijslag ook, waar we kinderen van jongsaf aan laten participeren aan het onderwijs. En hen zo sterker maken. Hen meer kansen geven om later een diploma te halen en een job te vinden. En in het onderwijs zelf, met een vernieuwd basis- en secundair onderwijs.

Vele van die hervormingen botsen op weerstand. Op conservatieve krachten die zich verzetten tegen verandering. Zoals we recent nog zagen bij de Vlaamse Onderwijsraad. Hoe conservatief kan je zijn als je je verzet tegen maatregelen die de kleuterparticipatie verhogen? Hoe conservatief kan je zijn als je zegt dat je niet wil weten van extra talen in de lagere school? Nee. Als het van hen afhangt moeten we eerst nog wat studeren en evalueren. Nog wat nadenken.

Het is goed dat de Vlaamse regering dergelijke conservatieve adviezen negeert. Er is genoeg gestudeerd. Genoeg nagedacht. Als alle internationale studies aantonen dat we onderaan bengelen inzake talenonderwijs in de lagere school, is het tijd voor actie. Tijd om te beslissen. Tijd om onze achterstand weg te werken.

Er nog een derde lijn in het beleid van deze regering. De vaste wil om te komen tot een open, inclusief Vlaanderen. Een Vlaanderen dat maatschappelijke veranderingen niet ziet als een bedreiging, maar als een opportuniteit. En ook op die manier onze welvaart versterkt. Omdat ze geen talent verloren laat gaan. Zorgt dat sociale mobiliteit geen illusie is maar een engagement. Dat

mensen die vooruit willen, niet struikelen over drempels van discriminatie en onverdraagzaamheid. Men bouwt immers ook geen economisch en sociaal paradijs op een gesloten, verdeelde samenleving. Op – met andere woorden - een MAATSCHAPPELIJK kerkhof.

Daarom wil ik mijn waardering uitspreken voor de inclusieve toonzetting van de minister-president. Ook al zullen we het over niet alles eens zijn, hij doet dat naar de diversiteit toe, consequent. Standvastig en respectvol. Hij zoekt hier geen gemakkelijk succes, surft niet op tegenstellingen en zoekt de controverses niet op. Een houding die alle beleidsverantwoordelijken, alle politici zich zouden eigen moeten maken. Spijtig genoeg is dat niet altijd het geval. Wij ondersteunen de ambitie van de Vlaamse regering om te komen tot een gedeelde samenleving. Een diverse samenleving, gestoeld op fundamentele rechten en vrijheden, zoals de gelijkheid van man en vrouw, het recht op vrije meningsuiting of het recht om niet gediscrimineerd te worden. Waarden die we niet gebruiken om mensen tegen de muur te zetten, maar als een middel tot emancipatie. Geen muur tussen mensen, maar een brug. Het is goed dat we deze rechten en vrijheden sterker willen uitdragen. Maar naar iedereen in onze samenleving. Walk your talk. Wie van nieuwkomers eist – terecht – dat ze zich integreren en zich onze waarden en normen omarmen, moet deze zelf ook respecteren. Alleen zo komen we vooruit. Alleen zo zetten we stappen in de richting van een open, verdraagzame en inclusieve samenleving.

In dit verband, collega's, is het belangrijk dat onze minister van jeugd Sven Gatz resoluut inzet op jeugd en diversiteit. Na een intens traject hierover met een burgerkabinet en de jeugdsector zelf, wil hij ons sterk jeugdwerk diverser maken, even divers als onze samenleving zelf. Een beleidlijn waarvan we het belang niet kunnen overschatten. Want vooroordelen worden levenslang

overwonnen als kinderen samen opgroeien, samen spelen en vrienden worden. De segregatie vanaf de kindertijd doorbreken is de beste hefboom voor tolerantie, wederzijdse integratie en openheid.

Collega's

Ik zei het al. Het zijn onzekere tijden. Vele mensen zien de toekomst als een bedreiging.

Het enige juiste antwoord dat we hierop kunnen geven is optimisme en hoop. Het is niet door te jammeren en te klagen dat je dingen in beweging krijgt. Ik herinner me de debatten die we vorig jaar hielden. Met de kritiek van sommigen op de vergroening van de auto-fiscaliteit. Vandaag, één jaar later, zien we de resultaten. De ontdieseling is ingezet. Onlangs verscheen het nog in de kranten: amper één op de vijf particulieren koopt nog een dieselwagen. Een forse daling. En dat dankzij de nieuwe fiscaliteit. Eenzelfde evolutie zien we in groene investeringen. Mensen investeren opnieuw in zonnepanelen. Niet omwille van miljardensubsidies, maar omdat ze een overheid, een minister, zien die vertrouwen wekt. Een minister, Bart Tommelein, die gelooft in de toekomst. Een minister die mobiliseert.

Dat maakt Vlaanderen sterk. Het geloof in eigen kunnen. Op die manier kunnen we de veranderingen aan. Niet alleen de klimaatuitdaging. Ook de andere veranderingen die volop bezig zijn, zoals in onze economie, onze mobiliteit, onze steden. We moeten de ambitie hebben om vooruit te lopen in deze veranderingen.

Optimisme dus. Geen naiëf optimisme. Geen ijdele hoop, dat op niets stoelt. Maar een optimisme dat onderbouwd is. Gedragen wordt door sterke fundamenten. Zoals een gezonde boekhouding.

Je kan discussiëren over hoe de Oosterweelverbinding in de begroting moeten verwerkt. Je kan je afvragen of de ziekenhuisfactuur nu al dan niet in één keer moet worden gedragen. Er zijn argumenten pro en contra. Maar je kan – als je intellectueel eerlijk bent – niet discussiëren over de vraag of de Vlaamse financiën structureel gezond zijn. Want ze zijn dat.

Geen sprake van miljardentekorten. Van nieuwe putten. Van het doorschuiven van facturen naar de toekomst. Deze regering, met een liberale minister van begroting, heeft de Vlaamse financiën gezond gemaakt. Dat ging niet vanzelf. Het was en is een inspanning van maar liefst 2 miljard euro. Maar het is haar gelukt. En ook dat wekt vertrouwen. Dankzij deze inspanningen hebben we nu de ruimte om belastingen te verlagen en om te investeren in belangrijke noden. In 2017 kan er meer dan 600 miljoen euro worden uitgetrokken voor nieuw beleid en nieuwe investeringen. En is er geld voor belangrijke lastenverlagingen, zoals de volledige doorrekening van de federale taks-shift. Dat alleen al is goed voor 321 miljoen euro minder personenbelastingen.

Mijnheer de minister-president,

Het is goed dat u en de regering nu de turbo willen laten aanslaan. Dat we een versnelling hoger schakelen. Het zal ons doel alleen maar dichterbij brengen. Namelijk een welvarend Vlaanderen, met een goed draaiende economie, een warm Vlaanderen, dat niemand achterlaat, en een open Vlaanderen dat de toekomst omarmt. Open Vld is daarin uw bondgenoot. Op onze steun zal u dus kunnen blijven rekenen.